

**THE LIFE OF TEACHER MÜCAHİT KORÇA
WHO IS IDENTIFIED IN THE BALKANS WITH
THE SLOGAN “LET’S LEARN TURKISH
WITHOUT A TEACHER”**

**Balkanlar'da “Öğretmensiz Türkçe Öğrenelim” Sloganıyla
Özdeşleşen Öğretmen Mücahit Korça'nın Hayatı¹**

Tamer KARATEKİN²

Güner KARATEKİN³

Abstract

Teacher Mücahit Korça was born in Struga, Macedonia, in 1929. Since Struga was under the control of Italy during World War II, he started his education in Serbian and latter continued in Albanian. He started his teaching career immediately after World War II in Struga when he was only 17 years old. He taught physics and history in Struga's only middle and high school. He completed the teachers' school and Pedagogy Academy in Skopje. From 1967 up until his retirement in 1985, he taught physics and general technical education classes at Tefeyyüz Elementary School in Skopje, Macedonia. He has also served as a director in the same school. During this period he translated about 25 text-books from Macedonian to Turkish for elementary, middle and high schools providing education in Turkish. Because of his investigative nature, the translation of these books lead him to search for ways to teach Turkish to foreigners. After his retirement he spend most of his life in Istanbul. During his travels between Skopje and Istanbul he realized that there was a need for guide-books to help tourists traveling from the Balkans to Turkey. Lead by an idea to easily teach Turkish to the Balkan nations, between 1986 and 2003 he published five guide-books to teach Turkish to those knowing Macedonian, Albanian, and Serbian. In addition, among his works there are two “Turkish – Macedonian / Macedonian Turkish” and one “Albanian – Turkish / Turkish – Albanian” dictionaries. Mücahit Korça died in 2011 in a car accident he was involved in after he left the Skopje Book Fair where his book titled “To Learn Turkish without a Teacher” had been promoted. He represents an educator who simply did not stop teaching after his retirement and someone who had

¹ Çalışmamız 27 - 29 Eylül 2018 Tarihleri arasında Makedonya Üstüp'te düzenlenen I. Uluslararası Türk Kültürü ve Dili Sempozyumu - Balkanlar'da sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

² Serbest Meslek, Araştırmacı, İstanbul, Türkiye

³ Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları ABD, Zeynep Kamil Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları SUAM, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları ve Yenidoğan Uzmanı, İstanbul, Türkiye. E-Posta: gunerkaratekin@yahoo.com

a desire for life-long learning. During his retirement Mücahit Korça has directed his entire energy to teaching Turkish to the Balkan nations, and his biggest supporter in that journey was teacher Belkis Korça, his wife of 58 years.

Keywords: Mücahit Korça, Turkish Linguist, Dictionary, Teaching Turkish to non-native Speakers, Lexicography.

Öz

Öğretmen Mücahit Korça 1929 yılında Struga, Makedonya’da dünyaya gelmiştir. Struga’nın İkinci Dünya Savaşı’nda İtalyan kontrolünde olması nedeniyle ilköğretim eğitimini önce Sırpça, sonra Arnavutça görmüştür. İlk öğretmenlik mesleğine İkinci Dünya Savaşı sonrası daha 17 yaşındayken yine Struga’da başlamıştır. Struga ortaokul ve lisesinde Makedonca, Türkçe ve Arnavutça fizik ve tarih derslerini vermiştir. Öğretmen okulu ve Pedagoji Akademisi’ni Üsküp’te tamamlamıştır. 1967 yılından itibaren, ve 1985 yılında emekli olana kadar, Makedonya Üsküp Tefeyyüz İlköğretim Okulu’nda, fizik ve genel teknik derslerini vermiş, öğretmenlik yanında okul müdürü görevini yürütmüştür. Bu dönemde Türkçe eğitim yapan ilkokul, ortaokul ve lise okullarında kullanılmak üzere Makedonca’dan Türkçe’ye 25’e yakın ders kitabının çevirisini yapmıştır. Araştırmacı bir ruha sahip olması nedeniyle, bu kitapların çevirisi kendilerini Türkçe’yi yabancılara nasıl öğretirim sorusuna yanıt aramasına yönlendirmiştir. Emekli olduktan sonra hayatının büyük kısmını İstanbul’da geçirmiş, yolculuklarında Balkan’lardan Türkiye’ye gelen turistlere yardımcı olacak bir kitaba ihtiyaç olduğunu görmüştür. Balkan halkına Türkçe’yi kolayca öğretme düşüncesiyle 1986 ve 2003 yılları arasında, Makedonca, Arnavutça, ve Sırpça bilenler için beş adet Türkçe öğrenme rehberi yayınlamıştır. Ayrıca, eserleri arasında iki adet “Türkçe - Makedonca / Makedonca - Türkçe” ve bir adet “Arnavutça - Türkçe / Türkçe - Arnavutça” sözlük de bulunmaktadır. 2011 yılında Makedonların kullanımı için hazırladığı “Öğretmensiz Türkçe Öğrenelim” kitabının tanıtımının yapıldığı Üsküp Kitap Fuarı’ndan ayrıldıktan sonra geçirdiği trafik kazasında 81 yaşında hayatını kaybetmiştir. Kendileri emeklilikle öğretmenlik mesleğini sonlandırmayan, öğrenme zevkini ömür boyu sürdüren bir eğitmeni temsil etmektedir. Emekliliğinde tüm enerjisini Balkan halkına Türkçe’yi öğretmeye yönlendiren Mücahit Korça Bey’in en büyük destekçisi 58 yıllık hayat arkadaşı öğretmen Belkis Korça olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Mücahit Korça, Türk Dilbilimci, Sözlük, Yabancılara Türkçe Öğretimi, Leksikografi.

Giriş

Bu makalede Balkanlar’da Türkçe eğitimi alan öğrencilere ve Türkçe bilmeyen bireylere Türk dilini ve kültürünü sunmakta katkıda bulunan öğretmen Mücahit Korça Bey’in hayatını ve eserlerini sunmayı amaçladık. Balkanlar’da İkinci Dünya Savaşı sonrası daha 17 yaşında öğretmenliğe başlayan Mücahit Korça önce Struga’da Türk ortaokul öğrencilerine, daha sonra uzun dönem öğretmenlik ve okul müdürlüğü yaptığı Üsküp Tefeyyüz İlköğretim Okulu’nda Türk öğrencilerine fizik ve genel teknik eğitimi derslerini Türkçe olarak vermiş, ilkokul, ortaokul ve lise öğrencilerinin Türkçe kitaplardan eğitim almaları için Makedonya Eğitim Bakanlığı’nın resmi fizik ve genel teknik kitaplarının Makedonca’dan Türkçe’ye çevirisini yapmıştır. Emekli olduktan sonra Balkan dillerine yönelik sözlükler (Türkçe - Makedonca / Makedonca - Türkçe; Türkçe - Arnavutça / Arnavutça - Türkçe) yayınlamış, "Öğretmensiz Türkçe Öğrenelim" sloganı ile Sırpça, Makedonca ve Arnavutça pratik konuşma kılavuzları yayınlamıştır. Yazarın çevirdiği okul kitapları ve emekli olduktan sonra yazdığı sözlük ve pratik konuşma kılavuzları göz önüne alındığında, öğretmen Mücahit Bey’in emeklilikle öğretmenlik mesleğini sonlandırmayan, öğrenme zevkini ömür boyu sürdüren bir eğitmen olduğunu görmekteyiz.

Öğretmen Mücahit Korça’nın Hayatı

Öğretmen Mücahit Korça 18 Ekim 1929 tarihinde Ohri Gölü kenarında ve Kara Drim (Crni Drim) ırmağının gölden çıkışında yer alan bir kıyı kasabası olan şirin Struga’da

(Osmanlı döneminde Ustruga, Usturga) dünyaya gelmiştir. Kendisi, soyağacı Konya Karaman'a dayanan, çiftçilik ve doğramacılık ile uğraşan babası Raşit Ağa ve eski Türkçe'yi okuyup yorum yapabilen annesi Hacere Hanım'ın yedi çocuğundan altıncı ve tek erkek çocuğudur. Aile, o dönemde yüksek olan yenidoğan ve beş yaş altı ölümlerinin en sık nedenlerinden, ancak bugün tedavi edilebilen, akut ishal nedeniyle ilk iki çocuğunu 3-4 yaşlarında kaybetmiştir. Bugün Makedonya'da önemli bir turistik yerleşme olan Struga, antik dönemde küçük bir balıkçı köyü olup Struga adı ilk kez XI. yy. Bizans anıtlarında anılmaktadır. Ohri Gölü kıyısında bir diğer yerleşme olan Ohri, 1385 yılında Sultan I. Murad döneminde Çandarlı Hayreddin Paşa tarafından Osmanlı Devleti sınırlarına katılmıştır. Struga'nın da yaklaşık o yıllarda ele geçirildiği düşünülmektedir. Struga Nahiyesi Ohri Kazasına, Ohri'nin de Manastır Vilayeti'ne bağlı bir kaza olduğu bilinmektedir (Ağanoğlu, 2015). Araştırmacı Ağanoğlu, Struga'nın tarihini ele aldığı eserinde, Struga'dan "Ohri Gölü'nde bir inci Struga" olarak söz etmiştir. Kasabanın ünü tarihte de bilinmiş olmalı ki, Evliya Çelebi'nin seyahatnamesinden ünlü gezginin 1670 yıllarında Struga'yı ziyaret ettiğini öğrenmekteyiz (Ağanoğlu, 2015). Günümüzde halen geleneklerini sürdüren Halveti Tekkesi'nin Struga'da 1770 yılında kurulduğu biliniyor (Ağanoğlu, 2015). Bugün UNESCO'nun Dünya Mirası Listesi'nde yer alan Struga Doğal Tarih Müzesi -- "Dr. Nikola Nezlobinski Müzesi" -- 1924 yılında Rusya'dan Struga'ya gelen Dr. Nezlobinski tarafından Struga ve çevresinde yaşayan çeşitli böcek, kuş, kemirgen, balık ve birçok diğer doğal hayvanı sergilemek için kurulmuştur (National Institution Dr. Nikola Nezlobinski, 2018). Bu ilk zooloji müzesinin kurulmasında Raşit Ağa da müzenin doğrama işlerinde çalışmıştır. Struga günümüzde 1961 yılından bu yana düzenlenen uluslararası "Struga Şiir Akşamları" festivali nedeni ile dünya şiir merkezi olarak bilinmektedir (Struga Poetry Evenings, 2018).

Struga'da büyüyen Mücahit Bey, annesi, babası ve ablaları tarafından hep okuması için teşvik edilmiştir. Nitekim Eski Yugoslavya'da İkinci Dünya Savaşı öncesi eğitim yalnızca Sırpça olması nedeniyle, evde Türkçe konuşurken, eğitimine ilk olarak Sırpça başlamıştır. Daha sonar, İkinci Dünya Savaşı sırasında Ohri Bulgarların kontrolüne geçerken Struga İtalya ve Arnavutluk kontrolüne girmiş, dolayısı ile eğitim dili Arnavutça'ya değişince Mücahit Bey eğitimine Arnavutça devam etmiştir. O sıralarda, az da olsa İtalyanca da öğrenmiştir. Kurtuluş savaşı sonrası eğitim seferberliği çerçevesinde, Makedonya'da ilk öğretmenlik kursları Üsküp'te başlamış. Mücahit Bey, bu kurslara kaydını yaptırmış, böylece yaz aylarında öğretmenlik kurslarına devam ederken yıl boyunca Struga'da öğretmenlik görevini icra etmiştir.

Öğretmen Mücahit Korça'nın Struga'da Eğitimlik Faaliyetleri

Mücahit Bey, 31 Ağustos 1946 yılında, daha 17 yaşında iken, öğretmenlik mesleğine Struga'nın Bogovitsa köyünde başlamıştır. Köye ilk atanan öğretmen olması nedeniyle, köyde okul bulunmamaktadır. Köylülerin yardımı ile boş bir binayı okula dönüştürmüş, böylece köyün sadece ilk öğretmeni değil, ilk okulunu kurma görevini de üstlenmiştir. Ardından kısa süreli Dobovyani ve Velešta köylerine, 1952 yılında ise Koroşišta köyüne tayin edilmiştir. Köy öğretmenliği döneminde, ulaşım olanakları olmadığından, Struga'daki ailesinin yanına haftada bir kez bisiklet ile gidip gelmiştir.

Temmuz 1953'te 58 yıllık hayat arkadaşı olacak Üsküp doğumlu öğretmen Belkis Rauf ile evlenmiştir. Mücahit Bey 1953 yılından itibaren Braka Miladinovtsi İlköğretim Okulu'nda (1-8. sınıflar) ihtiyaca göre Türkçe, Arnavutça ve Makedonca ders gören sınıflarda fizik, genel teknik ve tarih dersleri vermiştir. Struga'da ilk Türkçe eğitim 1952 yılında Braka Miladinovtsi İlköğretim Okulu'nda 1-8. sınıfları kapsayacak biçimde başlamıştır. Ancak öğrenci sayısının yetersiz olması gerekçesi ile sadece bir nesil sekiz yıl Türkçe eğitim

görmüş, sonrasında Türkçe eğitim yalnız 1-4. sınıflar ile devam etmiştir. Bu dönemde, okulda çok faal bir öğretmen olması nedeniyle Ohri Kazası sınırları içinde Struga ve köylerinden gelen öğretmenlere ders anlatımı ve yönetimi ile ilgili dersler de vermiştir (**Fotoğraf 1**).

Fotoğraf 1. Öğretmen Mücahit Korça'nın Ohri Kazası Sınırları İçinde Struga ve Köylerinden Gelen Öğretmenlere Ders Anlatımı ve Yönetimi ile İlgili Ders Verirken (1959).

Struga'da ilk lise eğitimi 1959 yılında Makedonca ve Arnavutça sınıflar ile başlamıştır. Lise müdürü, Mücahit Bey'e Struga lisesinde fizik derslerini vermek üzere teklifte bulununca, lisede de ders vermeye başlamıştır. Kendileri bunu eğitim için bir fırsat bilerek Üsküp'teki Pedagoji Akademisi Matematik - Fizik bölümüne kaydını yaptırmış, zamanından önce mezun olmuştur. Bu dönemde ayrıca İngilizce'sini de geliştirmiştir. Struga'daki öğretmenlik yaşamı süresince, öğrencilerinin ufuklarını geliştirilmesini bir gereklilik olduğuna inandığı için teknik konuda sergiler hazırlamış, öğrencileriyle yaz kamplarında görevler almıştır. Satranca olan sevgisi sayesinde boş zamanlarında satranç oynayıp, satranç hakemliği yapmıştır.

Üsküp Tefeyyüz İlköğretim Okulunda Eğitimlik Faaliyetleri

Struga'da, bugün göl kenarında Drim Otel'ine konum olan, 3.000 metre kare üzerinde bir alanda yer alan ev ve bahçelerinin istimlak edilmesi yerleşim yerini değiştirme kararı almalarına neden olmuştur. Eşiyle birlikte eğitime çok önem vermeleri nedeniyle kızları ³Güner ve Perver'in eğitim olanaklarını artırmak için 1967 yılında Üsküp'e taşınmışlardır. O yıldan itibaren Üsküp'te sekiz yıllık Türkçe eğitim veren tek okul olan Tefeyyüz İlköğretim Okulu'nda emekli olduğu Ekim 1985 yılına kadar fizik ve genel teknik derslerini vermiştir. Okuldaki fizik derslerinde çoğunlukta kendisinin geliştirdiği deney setlerini kullanarak öğrencilere fizik dersini sevdirmeye çalışmıştır. Tefeyyüz İlköğretim Okulu'nda öğretmenlik yanında müdür ve müdür yardımcısı görevlerini de uzun yıllar yürütmüştür (**Fotoğraf 2**).

Fotoğraf 2. Öğretmen Mücahit Korça'nın Makedonya, Üsküp Tefeyyüz İlköğretim Okulu Müdürü Olduğu Dönemde Öğretmen ve Öğrencileri ile Birlikte, 1972.

Tefeyyüz İlköğretim Okulu'nda çalışırken Makedonya Milli Eğitim Bakanlığı'nın eğitim müfredatında ortaokul ve liselerde kullandığı 25 kadar fizik ve genel teknik ders kitabının Türk sınıflarında kullanılması için Makedonca'dan Türkçe'ye çevirmiştir. Bu kitapların tümü Makedonya Milli Eğitim Bakanlığı yayınevi Prosvetno Delo tarafından yayınlanmıştır. Çeviri yaptığı ilk ders kitapları 1976 yılında 7. ve 8. sınıflar için fizik (Uyçık ve Gyorgyevska, 1976) ve ilkokul sınıfları için genel teknik öğretimi (Kovaçević, 1976) kitaplarıdır. Üsküp'te Türkçe dilinde ilk lisenin açılması ile Türkçe eğitimde kullanılmak üzere lise fizik kitaplarının çevirisi de kendilerine verilmiştir. Çevirisini yaptığı Lise 1 Fizik kitabı 340 sayfa Şubat 1977 yılında (Mozer, Stoyanov, Sinadinov, Guçev, & Vidovski, 1977) ve Lise 2 Fizik kitabı 379 sayfa Ağustos 1977 yılında (Mavrodiev, Bahçevançiev, Peçiyare, & Temelkovski, 1977) yayınlanmıştır. Çevirisini yaptığı Lise 3 Fizik kitabı 251 sayfa 1978 yılında (Peçiyare, Bahçevançiev, & Stoyanov, 1978) ve lise 4 Fizik kitabı 269 sayfa 1980 yılında (Peçiyare, & Bahçevançiev, 1980) yayınlanmıştır. Genelde, lise kitapları 500 adet, ortaokul kitapları ise 1.500'er adet olarak yayınlanmıştır.

Öğretmen Mücahit Bey'in Tefeyyüz İlköğretim Okulu'nda çalıştığı dönemde tercüme ettiği ders kitapları kendisi için çok büyük bir birikim oluşturmuş, bu birikim emekli olduktan sonra Balkan dillerinde pratik konuşma kılavuzları ve sözlük yazmasının temeli oluşturmuştur.

O yıllarda bilgisayar kullanımı olmadığından, ders kitapları çevirilerinin hazırlanmasında kendisi daktilo kullanmıştır. Daktiloda yazılan yazıda düzeltme olanağı hemen hemen olmadığından, yazılanları büyük bir titizlikle yürütmüş, çevirileri önce kurşun kalem ile yazmıştır. Yazılanların bir kopyasının kendisinde kalması için tercüme ettiği tüm kitapları, daktiloda karbon kağıdı kullanarak iki kopya olarak hazırlamıştır. Emekli olduktan sonra bilgisayar kullanımı başladığında, bilgisayar kullanmayı öğrenmiş, bu dönemde yazdığı kitapları bilgisayarda gereğine göre Latin ve Kiril alfabesi ile yazmıştır.

Emekli Olduktan Sonraki Eğitim Faaliyetleri

Otuz sekiz yıllık memuriyetten emekli olmakla, öğretmenlikten emekli olmaması, bunu Türk dili ve kültürünü farklı şekilde tanıtmak ve yaygınlaştırmak için yeni bir başlangıç

olarak benimsemesine neden olmuştur. Mimar olan kızı 1982 yılında, doktor olan kızı 1984 yılında yüksek lisans eğitimlerini sürdürmek için İstanbul'a yerleşmişlerdir. Bu nedenle öğretmen Mücahit Bey emeklilik hayatının büyük kısmını İstanbul'da geçirmiştir. O sırada, iki ülke arası yaptığı yolculuklarda Balkanlar'dan Türkiye'ye gelen turistlerin Türkçe'yi bilmemelerinin büyük bir sorun yarattığını fark etmiştir. Araştırmacı bir ruha sahip olması, Türkçe'yi yabancılara nasıl öğretebilirim sorusuna yanıt aramasına neden olmuştur. Buradan yola çıkarak Balkanlar'dan Türkiye'ye turist olarak gelen ve Türkçe bilmeyenlere Türkçe olarak rehberlik yapacak bir kitaba ihtiyaç olduğunu görmüştür.

Emekli olduktan bir yıl sonra, 1986 yılında, yabancılara Türkçeyi öğretme düşüncesiyle hazırladığı “Yugoslovensko - Turski Priručník Praktičnih Razgovora / Yugoslavca - Türkçe Pratik Konuşmalar Kılavuzu” başlıklı kitabı İstanbul'da Tekin Yayınevi tarafından 218 sayfa olarak yayınlamıştır, **(Fotoğraf 3)**(Korça, 1986).

Fotoğraf 3. Yugoslavca - Türkçe Pratik Konuşmalar Kılavuzu (Korça, 1986).

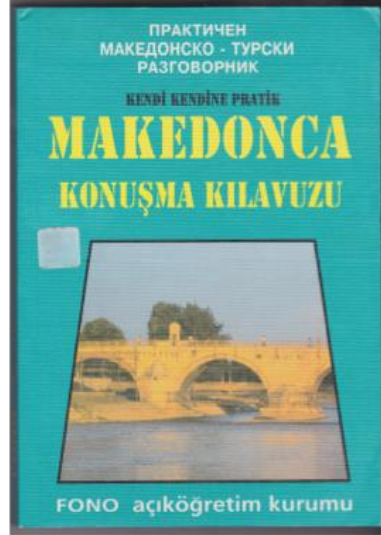
Bu kılavuz Yugoslavya Sosyalist Federal Cumhuriyeti'nden (YSFCİ; SFRY) Türkiye'ye gelen turistlerin değişik ortamlarda karşılaçıkları konulara göre organize edilmiş, en sık kullanılabilecek cümle ve ifadeler içermektedir. Kılavuz kapsamında ayrıca her bölüm için kısa sözlük bulunmaktadır. Bu kılavuz, Mücahit Bey için bundan sonra yazdığı sözlükler için ilk basamağı oluşturmuştur. Bundan önce, Balkan dillerine yönelik buna benzer pratik konuşma kılavuzunun olmadığı, bu türden bir kitabın ilk defa yayımlandığını görmekteyiz. Bu ilk kılavuzun yayımlandığı dönemde YSFC'de resmi dilin Sırpça-Hırvatça olması nedeniyle kılavuz başlığında Yugoslavca kelimesi kullanılmıştır. Bu eser daha sonra Sırpça olarak "Srpsko - Turski Priručník Praktičnih Razgovora / Sırpça - Türkçe Pratik Konuşma Kılavuzu" başlığı ile 218 sayfa içerikle yeniden yayınlanmıştır (Korça, 2003). Benzeri bir kılavuz Makedonca bilenler için de aynı yayınevi tarafından 203 sayfa olarak yayınlanmıştır: "Makedonski Turski Priračnik za Paktični Razgovori / Makedonca Türkçe Pratik Konuşma Kılavuzu" (Korça, 1988).

Makedonca bilenlerin Türkçe öğrenmelerini kolaylaştırmak amacı ile hazırladığı kitap 1997 yılında “Da Uçime Turski Bez Uçitel / Makedonlar İçin Türkçe” başlığı ile yayınlanmıştır (**Fotoğraf 4**)(Korça, 1997). İki yüz yirmi iki sayfa olan bu kitap 25 derste işlenen küçük konular yanı sıra temel gramer konularını da kapsamaktadır. Kitabın kapak rengi yeşil olduğundan Türkçe'yi bu kitaptan öğrenen turistler arasında kendisi “yeşil kitabın yazarı” olarak bilinmekteydi.

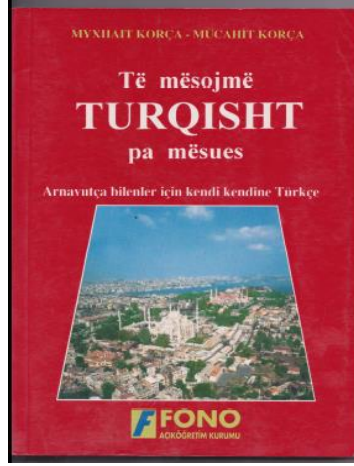
Fotoğraf 4. Öğretmensiz Türkçe Öğrenelim Kitabın Kapağı (Korça, 1997)

İlk baskısı 2001 yılında yayınlanan “Kendi Kendine Pratik Makedonca Konuşma Kılavuzu'nun” 3. baskısını 2014 yılında 369 sayfa olarak Fono Açıköğretim Kurumu yayınlanmıştır (**Fotoğraf 5**)(Korça, 2001). Bu eser Makedonca konuşanlar için Türkçe pratik konuşma kılavuzu olup, genelde 1986 yılında yayınlanan ilk kılavuz içeriğine benzemesiyle birlikte, özellikle sözlük kısmının genişletildiği görülmektedir.

Fotoğraf 5. Kendi Kendine Pratik Makedonca Konuşma Kılavuzu Kapağı (Korça, 2001)

İkinci Dünya Savaşı döneminde öğrendiği Arnavutça, Arnavutlar'ın kullanımına yönelik de benzer bir kılavuzu hazırlamasına yol açmıştır. “Të mësojmë Turqisht pa mësuës / Arnavutça bilenler için kendi kendine Türkçe” kitabı yine Fono Açıköğretim Kurumu tarafından 283 sayfa olarak yayınlanmıştır (Korça, 2002). Bu eser de Arnavutça olarak 25 derste Türkçe gramer yanı sıra sözlük bölümü içermektedir. Bu kitap 1997 yılında yayınlanan “Makedonlar İçin Türkçe” kitabı ile benzer bir yapıya sahiptir **(Fotoğraf 6)**.

Fotoğraf 6. Arnavutça Bilenler İçin Kendi Kendine Türkçe, Kapak Sayfası (Korça, 2002)

Mücahit Bey'in ilkler listesine giren ve oldukça yaygın kullanılan bir diğer eseri olan “Makedonca cep sözlüğü: Makedonski cepen rečnik: Makedonca - Türkçe / Türkçe - Makedonca” sözlüğü 2002 yılında Fono yayınları tarafından 20.000 kelime ve 575 sayfa olarak yayınlanmıştır **(Fotoğraf 7)**(Korça, 2002). Makedonca - Türkçe için yazılan ilk sözlük özelliğini taşıması, sözlüğün birkaç baskısının olmasına neden olmuştur.

Fotoğraf 7. Fono Yayınları Tarafından Yayınlanan İlk Makedonca Türkçe – Türkçe Makedonca Sözlük (Korça, 2002)

İhtiyaca yanıt vermek amacı ile aynı sözlük Üsküp Matitsa Yayınevi tarafından 2005 yılında “Makedonca – Türkçe / Türkçe - Makedonca Sözlüğü” olarak yayınlanmıştır (Korça, 2005). Diğer bir sözlüğü ise ölümünden sonra eşi Belkıs hanımın gayretleri ile 2016 yılında 390 sayfa Üsküp Logos-A yayınlarından “Makedoski - Turski Reçnik / Türkçe - Makedonca Sözlük” başlığı ile yayınlanmıştır (**Fotoğraf 8**)(Korça, 2016).

Fotoğraf 8. Makedonca - Türkçe / Türkçe - Makedonca Sözlüğün kapağı (Korça, 2016)

Arnavutça diline yönelik de benzer bir sözlüğü 2009 yılında Logos-A Yayınevi tarafından “Fjalor Shqip - Turqisht / Türkçe - Arnavutça Sözlük” başlığı ile 607 sayfa içerikle yayınlanmıştır (**Fotoğraf 9**)(Korça, 2009). Bu sözlükler, ülkeler arasında ticari ve turistik işbirliğinin gelişmesi ile Türkçe'yi öğrenmeyi bir zorunluluk olarak görenler ya da isteyenlerin önemli bir ihtiyacını karşılamıştır.

Fotoğraf 9. Arnavutça - Türkçe / Türkçe - Arnavutça Sözlük, Kapak Sayfası (Korça, 2009)

Makedon dilini konuşanların kullanımı için “Da Uçime Turski Bez Uçitel / Öğretmensiz Türkçe Öğrenelim” kitabı Kasım 2010 yılında Üsküp Matitsa Yayınevi tarafından yayınlanmıştır (**Fotoğraf 10**)(Korça, 2010). Yirmi beş ders içeren eserde, her ders için konu özeti, örnekler ile gramer ve konu ile ilgili sözlük bölümleri düzenlenmiştir. Mücahit Bey, o dönemde İstanbul’da iskan ettiği için, 2011 yılı baharında bir Üsküp ziyareti sırasında bu eserini Üsküp Kitap Fuarı’nda görme olanağını elde etmiştir. Ancak, fuardan ayrılırken geçirdiği trafik kazası sonucu 13 Nisan 2011 tarihinde hayatını kaybetmiştir.

Fotoğraf 10. Öğretmensiz Türkçe Öğrenelim, Kapak Sayfası (Korça, 2010)

Mücahit Bey ilk kitap çevirilerini kendi daktilosu ile yazarken, emekli olduktan sonra bilgisayar kullanmıştır. Torunları Serdar ve ²Tamer yanında büyümüş, eşi Belkis hanımla eğitimlerine destek olmuşlardır. Eserlerini bilgisayarda yazmaya başladığında, torunları dedelerine bilgisayar öğrenmesini ve ileri düzey kullanmasını öğretmişlerdir. Fizik öğretmeni olmanın getirdiği bir disiplin alışkanlığı nedeni ile olmalı ki yaptığı her işi çok titiz ve hatasız yapmayı hedef bilmiştir. Emeklilik döneminde, tüm kitaplarının dizgi ve mizanpajını kendileri hazırlamıştır. Hazırladığı her sayfanın aydınlar kağıdına çıktısını aldıktan sonra yayınevine vermiş ve kitap yayını gerçekleşmiştir. Bu biçimde yayınlanan kitapların yayınevinden kaynaklanacak herhangi bir yazım hatasının önüne geçilmiştir. Özellikle sözlük yazarken Kiril alfabeti ile Latin alfabesinin aynı satırda ve yan yana kullanımı bilgisayarı da ustaca kullanmasını gerektirmiştir.

Öğretmen Mücahit Bey’in 38 yıllık öğretmenlik mesleğinden emekli olduktan sonra da çevresindekileri eğitime isteğini yaşatması, aslında öğretmenlik mesleğini emeklilik ile sonlandırmadığı, hayat boyu devam ettirdiğinin bir kanıtıdır.

Mücahit bey eserleri ile Balkanlar’da yaşayan ve Makedon, Arnavut ve Sırp dillerini konuşanlara okula gitme zorunluluğu olmadan, Türkçe’yi öğretme çabasını ölümüne kadar devam ettirmiş, hatta ölümünden sonra da kitapları ile Türkçe öğrenmek ve öğretmek isteyenlere büyük bir hizmet sunmaya devam etmektedir. Mücahit Bey ve eşi, emekli öğretmen Belkis Hanım, her fırsatta kitap okumanın, özellikle çocukların yetiştirilmesinde özel bir önemi olduğunu ileri sürmüşlerdir. Kızları anne ve babalarının

bu sevgisini sonsuzlaştırmak amacıyla ve Bridge to Türkiye Fund aracılığı ile, Lüleburgaz, Celaliye Köyü İlkokulu'nda bir sınıfı kitap dolapları, kitap, masa, sandalye ve bilgisayar ile donatarak okul öğrencilerine “Belkıs – Mücahit Korça Kütüphanesi”ni bağışlamışlardır. Bu kütüphane Haziran 2010'da bizzat kendilerinin katılımı ile açılmıştır. Mücahit Bey bu kütüphanenin açılışından sonra eşi ile beraber öğretmenlik mesleklerini ilk olarak birlikte gerçekleştirdikleri ve bugün Makedonya Cumhuriyeti, Struga'da bulunan Braka Miladinovtsi İlköğretim Okulu'nda da kendi adlarına bir kütüphane açma arzusunu dile getirmiştir. Kendi ömürleri buna yetmemiş, ancak bu isteğini eşi Struga'daki dostlarının, ve özellikle eski öğrencileri Abdülhalik Şeh ile Cehdi Şeh'in manevi desteğiyle gerçekleştirmiştir. Braka Miladinovtsi İlkokulu öğrencilerine hediye edilen “Belkıs – Mücahit Korça Kütüphanesi” Eylül 2012 açılmıştır (Belkıs Korça ile Kişisel görüşme, 2018).

Sonuç

Öğretmen Mücahit Korça Bey'in eserleri toplu olarak incelendiğinde, yetiştirdiği öğrenciler yanı sıra, iki bölümde ele alınabilir. Birinci grup eserlerini öğretmenlik yıllarında ilköğretim, ortaokul ve lise öğrencilerine yönelik 25 adet civarında fizik ve genel teknik ders kitabının Makedonca'dan Türkçe'ye çevirileri yer almaktadır. İkinci grubu ise Türkçe bilmeyenlerin Türkçe öğrenmesine yönelik yazdığı eserleri oluşturmaktadır. Bu kitapların tümü, “Öğretmensiz Türkçe Öğrenelim” mantığı ile yazılmış, ilgilenen bireylerin Türkçe'yi kendi kendine öğrenmesini teşvik eden kılavuz biçiminde hazırlanmıştır. İkinci grup eserleri arasında yazdığı sözlükler de önemli bir yer tutmaktadır. Her iki grupta da ürettiği sayısız eserin hem çocuk hem yetişkinlere yönelik olması nedeni ile Türk dilinin ve kültürünün geniş kitlelere ulaşmasını sağlamıştır.

Kitaplar bir dilin ve kültürün yaşatılması için en temel öğedir. Öğretmen Mücahit Bey, yayınladığı kitapları ile ölümünden sonra da Türkçe öğrenmek ve öğretmek isteyenlere büyük bir hizmet sunmaya devam etmekte, eserleri ile Balkanlar'da Türk kültürü ve dilinin yaşaması için katkılarına sürdürmektedir.

Not: Bu makale yazımında emekli Öğretmen Belkıs Korça ile kişisel görüşmeden elde edilen bilgilerden yararlanılmıştır (2018).

Teşekkür: Bu makaleyi okuyup şekillenmesinde yardımcı geçen sayın Dr. Perver Baran'a (Korça) sonsuz teşekkürlerimizi sunarız.

Kaynaklar

- Ağanoğlu, H.Y. (2015). Osmanlı'dan Günümüze Ohri Gölün'de Bir İnci: Struga. İstanbul: İz Yayıncılık.
- Korça, M. (1986). Yugoslavensko - Turski Priručník Praktičnih Razgovora/Yugoslavca Türkçe Pratik Konuşmalar Kılavuzu. İstanbul: Tekin Yayınevi.
- Корча, М. (1988). Македонско Турски Прирачник за Практични Разговори / Makedonca Türkçe Pratik Konuşma Kılavuzu. İstanbul: Tekin Yayınevi.
- Korça, M. (2003). Srpsko - Turski Priručník Praktičnih Razgovora / Sırpça - Türkçe Pratik Konuşma Kılavuzu. (2. Basım). İstanbul: Tekin Yayınevi.
- Korça, M. (2007). Да Учиме Турски Без Учител / Makedonlar İçin Türkçe. İstanbul: Tabevi
- Korça, M. (2001). Практичен Македонско - Турски Разговорник / Kendi Kendine Pratik Makedonca Konuşma Kılavuzu. İstanbul: FONO Açıköğretim Kurumu.
- Korça, M. (2002). Të mësojmë Turqisht pa mësuës (Arnavutça bilenler için kendi kendine Türkçe). İstanbul: FONO Açıköğretim Kurumu.

- Korça, M. (2002). Makedonca ser sözlüğü / Македонски серен речник: Makedonca - Türkçe / Türkçe - Makedonca. İstanbul: FONON sözlük dizisi.
- Korça M. (2005). Македонско- Турски / Турско - Македонски РЕЧНИК // Makedonca - Türkçe/ Türkçe - Makedonca Sözlük. Üsküp: Matitsa Yayınevi.
- Korça, M. (2009). Fjalor Shqip - Tuqisht / Türkçe - Arnavutça Sözlük. Shkup, Logos-A Yayınevi.
- Korça, M. (2010). Да Учиме Турски Без Учител / Öğretmensiz Türkçe Öğrenelim. Üsküp: Matitsa.
- Korça, M. (2016). Македонско-Турски / Турско-Македонски Речник // Makedonca - Türkçe/ Türkçe-Makedonca Sözlük. Üsküp, Logos-A Yayınevi.
- Kovaçević, B. (1976). Genel Teknik Temel Öğretimi. Sınıf IV. Çeviren: Korça, M. Üsküp: Prosvetno Delo Yayınevi.
- Mavrodiev, G., Bahçevaņiev, S., Peçiyare, O., & Temelkovski, D. (1977). Fizik (Ortaöğrenimin 4+4 Programına göre) Sınıf II. (Çeviri: Korça M.). Üsküp: Prosvetno Delo Yayınevi.
- Mozer, Y., Stoyanov, Z., Sinadinov G., Guçev, V. & Vidovski, B. (1977). Fizik, (Ortaöğrenimin 4+4 Programına göre) Sınıf I. (Çeviri: Korça M.). Üsküp: Prosvetno Delo Yayınevi.
- National Institution "Dr. Nikola Nezlobinski". (2018). About us. Erişim adresi: <http://museumstruga.mk/en/about-us/> adresinden elde edildi.
- Struga Poetry Evenings (2018). Team. Erişim adresi: <http://svp.org.mk/about-the-festival/team/?lang=en> adresinden elde edildi.
- Uyçiş Ş., & Gyorgyievska N. (1976). Fizik VIII. Sınıf. Çeviren: Korça M. Üsküp: Prosvetno Delo Yayınevi.